

पुर्खा दयक तकगु सम्पति, भीगु कला व संस्कृति

पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

ह्वपया बिस्का जात्रा

नेपाल संवत् १९३९ चिल्लाश्व/२०७५ चैत १५/ 2019 March/ ल्या:१०, दाँ:१

; Dkfb slo

लगानी सम्मेलनं नेप:या अर्थतन्त्र विदेशीया लाहातय् ल:वानिगु ख:ला ?

नेप:या सरकारया ग्वसालय् २०७५ चैत्र १५ निसैं “अन्तर्राष्ट्रिय लगानी सम्मेलन” या मुंज्या जुय तांगु द: । देशं दुनेया स्वदेशी अले देशं पिनेया विदेशीतयाड ३८० देया ६५० म्हा स्वयो अप्व: लगानीकर्तापिसं ब्वतिकाइगु दक बय्बय् याड च्वंगु उगु मुंज्याय् सरकारयापाखं ५३ गू व निजी पाखं १८० याड मुक्कं ७१ गू योजना (ज्या इव:) त हब्वइगु खाँ प्याहाँवगु द: । उद्योग, जलविद्युत, होटल, कृषि, रेल्वे, मेट्रोरेल, चक्रपथ, थजगु थी थी योजनात हब्वय्गु धायोत:गु उगु मुंज्याय् चिनिया लगानीकर्तात २०९ म्हा व भारतीय ११० म्हा मन् ब्वति क: वइगु खाँ प्याहाँ वगु द: । मुक्कं ३१ खर्बया लगानी वइगु सरकारया ग्वस: खाने द: ।

आ.व. २०७५/७६ या बजेट १२ खर्ब थ्यं मथ्यं जक द: । देशया मुक्कं बजेट स्वयो स्वदुगं अप: विदेशी लगानीकर्ता पाखें दुकाय्गु योजना गुलि व्यवहारिक, अले गुलि पाय्छि जुइगु खैं स्वय बाकी हे द:नि । उकिया लिचव कन्हे स्वय खानी हे तिनि । विदेशीपिसं भीगु दे नेप:याता गुलि विश्वास याइ धाय्गु लानेगु थव छगु ई नं: ख: । थ्वनं न्हापा २०७३ साले क्वच:गु लगानी सम्मेलने १४ खर्बया प्रतिवद्धता बचं वगु ख:सां लगानी द्वहँ वगु धात्थें ख:गु ख्यंगु ख्व:पा नेपाली जन्तां खांगु हे ख: । थूगु हे ख: । धात्थें सरकारं ध:थें हे लगानी द्वह व:सा भीगु देया अर्थतन्त्रया पह: छु जुइ ? गजगु स्थिति वई ? जलविद्युत, उद्योग, खानी, होटल व्यवसाय फुक्क विदेशीया लाहातय् वियगु ख:सा भीगु देशया अर्थतन्त्रया हुकुटी या तँचा विदेशीतय्के लाइ । ‘सुयाके तका वयाता पक्का’ धथें सुयागु लाहातय् अर्थतन्त्र दै देश वयागु इशाराय् प्याखं ल्हुयमाली । अले देश हे वं ध:थें जुइ । अले भी आर्थिकरूपं विदेशी तय्सं लाहापा द्रुलॉय् तयो प्याखं ल्हुइकिम्हा कतामारीचा थें जक जुइ । अमिसं ध:थें च्वनेमालि ।

ब्यापारीतय्सं लव: मदैथाय् लाहा तै मखु । अपलं लव: दैथाय्जक लाहातैपुं ब्यापारी तय्सं लगानी याय् हाँ ब:याड जूसां दवाव वियो जूसां सरकारता थ:गु लाहातय् कायो थ:ता छिं थें ऐन-कानून दय्के बिइ । संसदया स्वंगुगु अधिवेशनं विदेशी लगानीकर्तातय्ता काथं छिनित्थें सार्वजनिक निजी साभेदारी तथा लगानी बोर्ड ऐन २०७५, विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन २०७५ लगायतया विधेयकत पास यात । लगानी बोर्ड ऐन खारेज याय्म: धाय्गु स: थवक च्वंगु इलय् च्युता हे मतसिं भन विदेशी लगानीकर्ता तय्ता भिंजुइगु न्हूगु कानून दय्कगुलिं थव सरकार मेपिनिगु ईशाराखय् प्याखं ल्हुइम्हा सरकार ख: धाय्गु खाँ भन भन प्रष्ट जुयो वगु द: ।

सरकारं थ:गु देया पुँजीहे छ्यले मफयो च्वंगु द: । ३५ द्व स्वयो अप्व द:गु भीगु देशे दुनेया सहकारीया खबौं धेबा उत्पादनशील क्षेत्रे छ्यले मफयो च्वंगु द: । बैके तरलता अप्व: जुयो ब्याज म्हव: याय् माल च्वंगु द: । नेपाली जनतातय्के द:गु पुँजी नं छ्यले फ:गु मरु । घर-जग्गा, विलासी सामान व मेसिन जक न्याड अनुत्पादनशील, आम्दानी मजुइगु थासय् लगानी अप्वयो च्वंगु द: । अजगु पुँजीयाता सरकारं उत्पादनशील क्षेत्रे आम्दानी जुइगु थासय् छ्यले फ:गु जूसा, अजगु नीति दय्कगु जूसा तसिकं बांलाइगु जुइ । अन्तर्राष्ट्रिय लगानी सम्मेलनं भीगु देया अर्थतन्त्र कत:या (विदेशी तय्गु) लाहातय् जक वानिगु मखुला धाय्गु शंका याय्गु थाय् यक्व: द: ।

पिकाक- ह्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकिबञ्जार/थाक्-भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स

फोन ल्या: - ०१-६६१००९६, इ-मेल - bhaktapurmuni@gmail.com

मनू साहित्य व कलाया सर्जक खः हरिबहादुर श्रेष्ठ

मनूया विकासया ताकी गयगु भूवल्य् खाँ ल्हायगु सुरू यागु जुइ । लिपा वहे खाँयाता भाषा काथं छ्यल जुइ । दकले न्हापां थुइके थाकुक् अस्पष्ट बोली, लिपा लिपा छगः आखया खाँगवः ज्या ज्यां नेगः स्वंगः आखः या खाँगवः याता छ्यल खाँल्हायगु (उच्चारण यायगु) यागु जुइ ।

प्राचीन व पाषाण (ल्वहँ) युगयाता हाचां गायो दश्वी या मध्यपाषाण युगे थ्यंबले मनूनं छ्यलिगु ज्या भःथें हे भाय नं स्यल्लाड, बांलाड वल । न्हूगु पाषाण युगे गथे मनू छ्यलिगु ज्याभः चुलुसे बांलाड च्वमुगु व धः दःगु नपां थःता काथं छिनि थें, मः काथंया दय्क हला अले भाय् ल्हायगु व कानेगुलि अपलं स्याचुक कानेगु याड हला ज्वी । थकि मनूनं अपलं ध्यान बियो थःता मस्येलि मथां प्रगतिया लांपुइ यंकल जुइ ।

मनूत गुइँ सिकार योवानिगु भूवःलय् तस्कं दुःख जूगु इलय् अनेक चखुंबखुं व पशु तयगु पहः थुइक थी थी ज्ञान त सिइकल जुइ, सयकल ज्वी । गुम्हा थमं कजेयाय् फःम्हा अले कजेयाय् मफःम्हा धायगु थुइक अमिता थःथाय् लहियता अमिगु पहः स्वभाव व क्रियाकलापता स्वयो थुइकल ज्वी । वहे चखुंबखुं व पशु तयता स्वस्वं अमिगु पहः पिकायो मनूनं धुँ, भालु, सिंग प्याखं, सलाँ, माक प्याखं, म्हवेखाः हाँय्, खिचा थी थी प्याखं त पिकाल ज्वी ।

न्हापां न्हःपां मनूयाता मः काथं लाहा भाय् याड, मिखासांक इशारा याड छुं वस्तु व वयागु पहःया इसारा लिपा भाय् काथं ब्वलान ज्वी । गुगु भाय् मनूया म्हुतुं पिज्वगु सःलं थःगु नुगः खाँ प्वंकल ज्वी । गुगु भाय् अःयाय भाय्थें कर्ता, कर्म, क्रियाकाथं छ्यले सय्कगु खै मखु । सिमा, ल्वहँ, मि, नाः, ला, हि, च्वय्, क्वय्, सुजद्यः चन्द्रमा, नगुः (तारा) सुपाँय् धाकुफय्, फय्, पशु, चखुंबखुंया खाँगवःत खाँ ल्हा ल्हँ उच्चारणया लिधांसाय् कुतः यायां दय्कगु जुइ । अले भीगु लकस दुनेया प्राकृतिक वस्तुत (भरना) भूवाला, खुसी, धःचा, सिरिसिरी वःगु फय् आदिखं मनूया मनय् धौबजी

वायकल जुइ । गुकिया प्रभाव मनूतय्के लात ज्वी ।

सभ्यताया ताकि गयगु भूवल्य् छथाय् नं मेथाय् मनूत थाय् बाय् ल्हय्यो जुल । अले डायो जूबले यातायातया, पहाड-पर्व गःबले दिय्थाय् चौतारी भासुलांक च्वंबले मने लुयो वगु खाँ नपां चखुंचा बखुंचा, भांग पन्छीया न्यने हाँयपुगु सः नपां सुलुंपुगु अले थाकुक् ज्या सांबले चःति हु हुं यागु अनुभव तिइजक-तिइजक पला छि छिं लय् व म्यँ चिनेता मनय् खापा चाल ज्वी ।

सुख, दुःख, तंम्बइगु, नुगः मछिनिगु भावया अभिव्यक्ति अथें हे पिज्वल जुइ । लोक म्ये उकि याय् हे न्हयकं किचा धाइ । अले सिकार यो बानिवलेया पशु, बमनूया प्याखं ख्वाँय् (अभिनय्) याता सभ्य समाजया मनू तयसं अजगु भावनायात ल्वय्क अफ स्यल्लाक प्याखं ल्हयो, खाँ ल्हाड क्यन । थःथिति मदैबले थौ कन्हेनं मनूतयसं अथे हे कथापिड,

नुगःमछिंक, लयमिलेयाड नुगले थुं दीक

ख्वइगु, हालिगु, कानिगु या । मिथिला क्षेत्रया मनूत दुःख सुखया नुगः खाँ मिसापुचले म्ये काथं हालिगु चलन थौं तकनं ल्यं हे दःनि । अथे हे थी थी सांस्कृतिक पक्ष थी थी जातिया नुगः खाँ लिपा-लिपा काव्य खय् शोक म्ये (बाखं म्यँ), रसरङ्ग-रतिरागया सुख सन्देश, तंम्बइबलेया रौद्र रुप थी थी प्याखं जुयो पिल्हवल ।

मनूतयसं सभ्यताया लाँपुइ डाय् सःसां निसें हे ध्वाथुइक खाँ ल्हायगु सरल वार्तालाप स्वयो कुंदांक म्ये हालेथें लय मिलेजुइक अले बां बांलागु खाँगवलं छाय्पियो मनया नुगः खाँ प्वकेगु अले थःगु खाँखं म्येपिन्ता खः पत्यायाक थः दखे स्वकेगु वा प्रभावलाकेगु ज्या याय् सय्कल । अजगु न्यने-काने थाय् हाँयपुगु सरल खँल्हाबँल्हाँ बाखं म्ये (गीति नाटक) (साँदिया म्ये, सिलु तीर्थया म्यँ थें) त ब्वलांगु खः । व हे भूवले रामायण, महाभारत व मेमेगु भाय्खं नं थी थी काव्य, महाकाव्यत

चवत ।

(२) नेगू

भाय्या पूर्ण विकास मजुबले अथे धाय्गु पापु बुयो मवबले अले भाय्या सूक्ष्म अभिव्यक्ति यायमसतले बाजाया तालय् ख्वपा पुयो प्याखं ल्हुयगु याइ । गथेकि नवदुगा गण प्याखं, देवी प्याखं, भैल प्याखं थी थी थाय्या अजगु प्याखं त थुकियाय्गु दसु खः । अले ख्वपाखय् पाड तःगु ह्योगु, वाँचुगु, म्हवसुगु, वाउँगु, हाकुगु तुइगु (उन) रड्गया ख्वःपां उम्हा पात्रया गुणया उलेज्या याइ । वयागु स्वभाव नं क्य नि । न्वमवाइगु मौन प्याखंयाता बालेखं च्वछाल सा (बाखं म्यँ) गीति प्याखं व प्रतिकया ज्वः मरुगु दसु पेकिङ्ग 'अपेरा' तक थ्यन । सिनेमा प्याख नं मनया खँ पिब्वइ । उकि छयल तःगु उन (रंग), किचा (किपा) व भाय्खं फरक ढंगं अभिव्यक्त याय् फै सा गनं आकाशवाणी व पेकिङ्ग अपेराखय् म्यँया लिधंसाय् तुतिपालिं च्वय्या कसेजगु सुरुव व लाहातय् कायो तःगु कोराखं व सलाँ गयो च्वंम्हा दक थुइके फः अथेहे नवदुगा, भैल व देवी प्याखनय् ख्वःपाया उनं (रड्गं) गुम्हा व गजम्हा पात्र जक सिइके फै ।

खय् (नेपाली) भाय् खय् भाय् हिलतःगु शेक्सपियरया प्याखंत 'एगामेजन, एन्टोनी, राजा इडिपस, फाउट, चुइयाँ थजगु प्याखं फुककं गीति नाटक 'बाखं म्यँ' व काव्यत खः । लेखनाथ, देवकोटा, सम व सिद्धिचरणया रचनात उकियाय् हे किचा खः । सिलसिला खः ।

महाकाव्ययाता छन्द, रस व थुलि हे सर्ग (ब्व) दय्म दक च्वयो तःगु उपन्यास खः धायो तः थें उपन्यास ता नं गद्यखय् च्वयो तःगु महाकाव्य धःसा बांला जुइ । अथे हे चिनाखँ वा खण्डकाव्य छगू निश्चित विषय व छम्हा मनूया जीवनया छब्व (अंश) धायो तःगु दःसा बाखांता छगू बसाइखय् हे ब्वने सिधैगु छगू विषय वा छम्हा मनूया जीवनया छपुलु धःसां पाइमखु ज्वी । अथेयां महाकाव्य व उपन्यास, चिनाखँ व खण्डकाव्यनपां बाखंया स्वापुनं म्हवो मखु ।

साहित्यया थी थी विधातय्गु विषयया धापु, पुलांगु परिभाषा व मान्यतात नपां आजुनं थौं कन्हेया ई नपां पाय् धुंकल । धात्थें धाय्गु खःसा थौं कन्हे प्रगतिशील साहित्य च्वइपुं च्वमिपिसं पुलांगु समाजया आर्थिक विषमता, वर्गभेद, मूल्य-मान्यता व संस्कृतिया बाँमलागु पक्ष उलबियो उकियाता बासीयायां न्हूगु प्रगतिशील अले वर्गमरुगु वर्गाविहीन व

शोषणमरुगु शोषणरहित समाज दय्केया नितिं व्यापक जनताया दथ्वी उगू आदर्श समाज दय्केता भिंम्हा, बालाम्हा योग्य मनू दय्केता बः बियगु आजु तै ।

प्याखनय् मू पात्र च्वमिया बिचः व आजुयाता कः घाड हज्याइ सा खलपात्रं क्वपुलांगु बिचः नीति, लबःया नितिं मेपिन्ता क्वतिल, अमिगु हिचःतिया मू थमनं नय्गु शोषणया लाँपु ज्वनि । अले कत स्याड थः म्वाय्गु बिचः व व्यवहारयाता कःघाड क्यनि । अले अजगु ज्याया विरुद्धय मूपात्रं तर्क, बुद्धि, ब व थी थी घटनां थः त्याक काइ । थ्वहे खँ महाकाव्य, खण्डकाव्य, उपन्यास व बाखंखय् नं लागु जुई । नपां म्ये, ख्याल व चित्रकलाखय् नं लागु जुइ ।

दथ्वीया लोहँ युगे (मध्य पाषाण युगे) पशु लहियगु (साँ, मँ, च्वले, फै) बुँ ज्या याय्गु पेशा न्ह्याकसानिसें मनूतय्सं फुर्सते फि, पाँचा, चाखय् चित्र च्वय्गु ज्या न्ह्याकल । ह्योगवखं मनूतय्ता च्वय्गुलि भुन मन क्वसाय्कल जुइ । न्हूगु ल्वहँ युगया च्वाम्गु व ज्वःगु ज्याभः खं चित्रकला व गुफाया दुने च्वइगु चित्रकलाखय्तक ध्वात्तुध्वाड यंकल ज्वी । उकिया दसु चिनियाँ अक्षरलिपि जुय् फः । मनूतय्सं सुजद्यः चन्द्रमा (तिमिला) ना, सलाँ, किसी पहाड आदिया चित्र च्व च्वं सांकेतिक लिपि च्वयगु यात ।

दकलेन्हःपां मनूतय्गु कल्पना याड स्वयगु शक्तिस्वयो थमनं भोगे याडागु अनुभव व खाडागु विषयले चित्र च्वत, पशु, चखुं-बखुं, सिकार, सर्प आदि गुफाय् दुने चित्र कियगु यात । द्यो डालिगु, धाकुफय्, हिलाचा थिइगु थमनं काचाक्क धाय् मफैगु प्राकृतिक ज्याखं ग्याड, थुइके मफूगु व स्वय थिय मफैगु घटनां मनूतय्सं भूत-प्रेतया कल्पना याता नपां थःता भिंयाइपुं, सुजद्यो, तिमिला, नगु (तारा), मि, नाः, आदिया बांलागु गुणं, अमिगु सकारात्मक गुणं उगु अज्ञात शक्तियात द्योजक मानेयात । गुगु ख्यंगु कल्पना जक खः ।

अथे हे कल्पना, चित्रकारी, सुलुपुपुं दय्कगु म्यँ व अभिव्यक्तिं साहित्य, कला व संस्कृतिया ध्वः कियो यंकल । कय्च्याड यंकल । मनूया जीवनया (मचा इलय्) शैशवकाले छिगु वहे पला, बुलुहु छगू हुयमःफगु ध्वः थें साहित्य, कला व संस्कृति काथं न्ह्यात ।

भौतिक आवश्यकतां मनू त नेश्व जूसेलिं उगु नेगु पुचःया दथ्वी ल्वापु जूबले बूपुं मनूतय्ता स्याय्गु नपां लिपा दास (च्यो) याय्गु ज्या यात । उगू दासय्गु मनूतय्गु तस्कं

नेमकिपाया वक्तव्य

सहयोगया नामय् साम्राज्यवादीत्सं तइगु सर्त भीता स्वीकार्य मजु ।

यँ । नेपाल मजदुर किसान पार्टी जलाखाला देशलिसँ स्वापु स्यनिगु (सम्बन्धय् दखल जुइगु) काथं संरा अमेरिकां भीगु दे नेपःयाता सर्त तयो बिय धःगु आर्थिक (धेबा) ग्वाहाली छुं काथं हे काय् मज्यगु खाँ कड सरकारयाता सचेत याकगु खः ।

पार्टीया मू छ्याञ्जे प्रेम सुवालजुं आइतबार छगू वक्तव्य जारी याड नेपालं साम्राज्यवादीतय्सं तःगु सर्तयाता मग्यासीं तप्यंक कुंखिय (विरोधयाय्) मःगु खाँ कड दिल । उगु वक्तव्य थथे द :

संरा अमेरिकी सरकारं भीगु दे नेपःयाता ५६ अर्बदां आर्थिक ग्वाहाली याय्गु बचं ब्यगु खः । अःउगु आर्थिक ग्वाहाली काय्गु खःसा संरा अमेरिकी सरकारं नेपालयाता भी जलाखाला अले मिलेजूमहा पासा थजमहा मित्रदे प्रजग कोरियायाता अमेरिकां याड तःगु नाकाबन्दी पायछी दक समर्थन याय् मःगु व जलाखाला दे चीनं अवैध काथं मखांक नेपाले बिसे व पुं तिब्बती तय्ता चीनेतुं लिता मछ्वसिं पृथकतावादी दलाइलामा च्वनिगु आश्रय स्थल

भारते छ्वय् मःगु नेगू सर्त तल ।

संरा अमेरिकी सरकारया थुगु सर्त नेपःया आन्तरिक व परराष्ट्र मामिलाखय् क्वतेलेगु (हस्तक्षेप याय्गु) नीति खःसा नेपःता क्वहयंकेंगु हेपाहा नीति खः । नेपाल मजदुर किसान पार्टी अजगु सर्तया विरोध नपां भर्त्सना नं याड । जलाखाला दे चीन व एसियाली मित्र दे प्रजग कोरिया नपांया स्वापु स्यंकेंगु नपां लिपा एसियाय् अशान्ति याय्गु संरा. अमेरिकाया मभिंगु तथाकथित सर्त दःगु आर्थिक ग्वाहाली मकाय्ता नेमकिपां नेपाल सरकारता सचेत यागु दः ।

विमस्टेक सम्मेलन व हिन्द प्रशान्त सैन्य गठबन्धन जुजुं छपला छपला याड नेपाले दुने नं अमेरिकी सैनिक अखडा तयार याय्गु न्हूगु पहः (चाँजोपाँजो) काथं थुगु सर्त हब्वःगु खानेदः । उकिं नेपाल सरकारं उगु सर्त मग्यासिं तप्यंक विरोध याय्मः । सार्वभौम व स्वतन्त्र देशत अफगानिस्तान, लिबिया, सिरिया, इराक, इरानता याथें नेपालतानं ल्वापु (युद्ध) खय् तः क्यंकेता थव आर्थिक ग्वाहाली मारीक्यड क्वः लाय्गु (जः) षड्यन्त्र थें जक खः ।

क्रुर, नुगले हि मरुगु ई, अले छ्यँगु ई जूसां मानव सभ्यताया ज्वःमरुगु ऐतिहासिक सम्पदात दानेगु, दय्केगुलि तः लागु खानेदः । बुलुहुँ मनूया विवेक व ज्ञानं जायो वसेलिं मनूतय्के ब्वलांगु स्याय्, पालेगु हिंसा व अमानवीय क्रुरता बुलुहुँ ख्वाउँयो वान । म्हवजुयो वान ।

अले लबः व मेपिनिगु लाक काय्गु, लुटेयाय्गु, मखय्क नयगु असभ्यताया परम्परा थौतक साम्राज्यं क्वतेल नय् पल्के थूपुं साम्राज्यवादी व उपनिवेशवादी नीति व उद्देश्य काथं न्ह्याड च्वंगु ल्यं दःनि । उकिं मनूतय्ता धात्थें मनूयाय्गु खःसा, धात्थें सभ्य याय्गु खःसा अजपुं राक्षसी शक्ति व आसुरी पहया विरुद्धय, बिचः, नैतिकता व तर्क व व्यवहारं

अमिता बुक, शोषित जनता त्याइगु साहित्य व कलाया विषय च्वयमःगु दः ।

थुकाथं स्वयेबले एसिया, अफ्रिका, ल्याटिन अमेरिका व द्वीप समूहया देया भाय्, साहित्य व कला याता नेपःया फुक्क भासं भाय् हिलेगु व नेपाली साहित्यता बल्लाके मःगु खाने दः । युरोप व उत्तरी अमेरिकी ज्यासाड नैपुं ज्यापु ज्यामी व सचेत जनताया 'वाल स्ट्रिट कब्जा यो' थजगु आन्दोलन व विश्व आर्थिक संकटया कारणं व लिच्चः या विषयले नं नेपाली जनतातय्ता साहित्य पाखं सचेत याय् मः ।

(जनताया साहित्य पाखं ल्हयो कायागु)

समाज्य ह्युपा ह्युगु खःसा मिसामस्तयसंनं राजनीति यायेमः – प्रमुख सुनिल प्रजापति

८ मार्च अथे धाय्गु 'अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस ।' मिसामस्तयतानं मिजंतयथें उथिं हे ज्याला बियमःगु, ज्याया ई म्हव याड न्हिच्छिया च्याधौ जक ज्या सांके दैगु, मिसातयसं नं थः योम्हा उम्मेद्वारता मत बियदैगु मताधिकारया लागिं आन्दोलन यागु दिन खः । उकिं थुगु दियाता हलिमय् (संसारभर) डांक महिला श्रमिक दिवसकाथं थी थी ज्या भूवःत ब्वयो डाय्क वयो च्वंगु खः । भीगु नेपः देशेनं सरकारी व गैरसरकारी संघ-संस्थातयसं महिला अधिकारया विषय खाँ ल्हाइ । अमिगु भिं कामना याइ ।

गुलिं अजगु एनजीओ/आइएनजीओ तयसं अजगु ज्या केड मिसातय्गु नामं लाखौं विदेशी धेबा नइ ।

भी अः पुँजीवादी व्यवस्थाख्य च्वड च्वडा । पुँजीवादी व्यवस्थाय् च्वड च्वडा । पुँजीवादी व्यवस्थाय् उथें खानेगु समानता खाँगवः च्वयोतःगु खाँगवःख्य जक खाने दै । धात्थें ख्यक समानता आना व्यवहारे दैमखु । तःमि-चिमियाता पाक व्यवहार याइगु पुँजीवादी व्यवस्थाया स्वभाव खः । पहः खः । विशेषता खः । गुलीं मिसातय्गु पक्ष नुवाड जुइपुं मनूतयसं मिजंत धाय्पुं मिसातय् शत्रु भःपिइ । म्हेतेगु कतामारी भःपिइ व मिसा-मिज्या लैङ्गिक समस्या मखु वर्गीय समस्या खः । पुँजीवादी राजनीतिक व्यवस्था दःतले मिसामस्तजक मखु गरिब मिजंमचातनं उलिहे क्वत्पय्क च्वनेमाली । अपुंनं पीडित जुइ । उकिं मिसामस्तय्गु मुक्ति याय्गु खःसा वर्गीय मुक्ति नपां स्वाड यंकेमः । पाच्युं च्युं वाने मः ।

न्हूगु संविधान च्वय्गु भूवल्य नेपाले राज्य संरचनाख्य मिसामस्त दुथ्याकेगु (प्रतिनिधित्व याकेगु) विषयले अपलं खाँ जुल । बहस जुल । संघ, प्रदेशे ३३ ब्व (प्रतिशत) व स्थानीय तहख्य ४० ब्वः (%) दुथ्याकेगु खाँ क्वःछित । थुकिंन्हापां थुलिहे धाय्गु खाँजक क्वः छिड तःगु खः । छु मिसातनं राज्य

संरचनाखे दुथ्याकेवं हे मिसामस्त हःने लात, हज्यातदक धाय् फैला ? थजगु न्ह्यस अः भीगु हःने दाँ वइ । प्रतिनिधिसभा, राष्ट्रियसभा, प्रदेशसभा व स्थानीय तहख्य यक्व मिसामस्तयसं प्रतिनिधित्व याड ज्या साने धुंकल । अले मिसातय्गु समस्या सांगुछुपु हे क्वलागु मखु । अथेया अथे हे ल्यं दःनि । मिसामस्त मिय यंकिगु, थिय्मत्यो (महिनावारी) जुइबले कुने यंकिगु छाउपडी प्रथा, बोक्सी पःयाड याइगु सास्ती, बलात्कार व छँ दुने मेगु हे दर्जाया मनूथें याड पशु याता थें व्यवहार याइगु घरेलु हिंसा अप्वय् बाहेकं म्हव मजु । अज छुं ई न्ह्यौं राष्ट्रपति, प्रधान न्यायाधीश व सभामुख अथे धाय्गु कार्यपालिका, व्यवस्थापिका व न्यायपालिकाया न्हयलुवा मिसात हे जुल । अमिसं हे नेतृत्व यात । उकिं मिसातयसं प्रतिनिधित्व यागु खाँ मखु छु वर्गया मिसातयसं प्रतिनिधित्व यागु धाय्गु खाँ महत्त्वपूर्ण जुइ ।

गुब्लेतक ज्या साड नैपुं ज्यापु ज्यामिया मिसातयसं राजनीति वयो ज्या सानिमखु उब्लेतक मिसातनं राज्य संरचनाय् दुथ्या धाय्गु खाँ पहः जक याय्थें जुइ । औपचारिकता जक जुइ । थौं कन्हेया राजनीति दल दुने केन्द्रनिसं स्थानीय तहतकया फुक्क समितिख्य ३३ ब्व (%) मिसामस्त दुमथ्याकसं मगाक अनिवार्य यागु दः । अथे नं संगठन दुने मिसातय्गु उपस्थिति

म्हवजक खाने दः । निर्वाचन व राज्य संरचनाया पदे वानेता धिं धिं बला याइपुं मिसातयसं गरिब जनताया सेवायाय्ता न्ह्यागुनं पदे (थासय्) च्वड जुसां ज्या साने धाय्गु मतिखं ज्या यागु जूसा कानुने आरक्षणया व्यवस्था याय् मालिगु मखु ।

राजनैतिक नियुक्ति, जागिर वा मेमेगु थासय् मिसामस्तय् लागिं प्रतिनिधित्व सुनिश्चित याड तःगु दः । व बांमलागु खाँ मखु । अले आरक्षणया व्यवस्थां धिं धिं बल्ला (प्रतिस्पर्धा) या भावना कमजोर याड बिइ । मिसात व मिजं तय्गु दथ्वी न्ह्यागुनं लागाय् धिं धिं बल्ला याकेगु ज्या भ्वः (वातावरण) दय्क बियमः । उकिया लागिं मिसामस्त थः हे हचिल राजनीतिखय् वयगु बाहेक मेगु लाँपु (विकल्प) मरु ।

आम्दानीया व्यवसायखे वानेगु व राजनीति वानेगु तस्कं पाःगु विषय खः । राजनीतिया बीचः या घेरा यक्व तः ब्याइसा व्यवसाय याइपुं मनू तय्गु मने द्याः त्याः नपां थःता लबः दइगु स्वार्थी बिचः जक हब्वइ । उकिं थःगु व्यवसाय नपां राजनीतितानं कः घाड यंके फःसा बांलाइ । श्व आवश्यकता नं खः । राजनीतिया खाँ ब्याक्क थूंपुं मिसामस्तयसं समाजता हचिइकेगु ज्या अःपुक याय् फै । राजनीतिक रुपं हज्यापुं मिसामस्तयसं समाजयाता हज्याकिगुलि स्थल्लागु ग्वाहाली याय् फै । याई ।

अः भ्नीगु समाजय् अपलं मिसा मिजंया दथ्वी पाःगु खाने दः । प्रावि. तगिंखय् ब्वंकिपुं अपलं मिसामस्त अले च्वय् मावि तगिंखय् ब्वंकिपुं अपलं मिजंमचात हे खाने दः । मिसात मचा बुइगु इलय् वा छुं मज्यु मगागु ज्या परे जुइबले ताःहाकःबिदाय् च्वने मालकिं ज्याखं लिकायो हइ दक ग्याड च्वने मः । गुलि नं पुँजीवादी देशया निजी कम्पनीखय् ज्याः तय् हाँ डादातक मचा बुइके दैमखु धाय्गु शर्त तैगु खाँ न्यडा ।

ज्या दय्केगु रोजगारीया नामय् थःगु इच्छात कुड तयमालिगु बाध्यता पुँजीवादी व्यवस्थाय् दः । धेबाकमेयाय्गु नामे द्बलंद्द मिसात भ्नीगु दे, परिवार त्वःत मेगु लाँपु ज्वड विदेश वाड च्वंगु दः । अमिसं मखुसां (ब्योह) इहिपा याडागु धायो दलालया (लाहातय्) जालय् लाड थी थी देशय् तस्कं दुःख जुइक नारकीय जीवन हाने माल च्वंगु दः । मिसातय्ता न्याय-मियया वस्तु भः पियो बहे काथं

कालबिल याड च्वंगु नं खाने दः । मिसात न्याय् मिय्गु, बलात्कार, हत्या (स्याय्-पाले) थजगु जघन्य अपराध याइपिन्ता मृत्युदण्ड बियमः दक जिमिसं माग याडागु खः । छम्हासिया अपराधं सलंस मनूतयसं सिडां भिं म्वाडा मभिं (मरे तुल्य) जीवन हाने माय्क बिइगु खाँखे सरकारया ध्यान छतिं हे वांगु मरु । मिसामस्त मिययंकिपुं दलाल त जेलेलासां नेला प्यला लिपा हे अमिता त्वःति । अमिसं हकनं थःगु ज्या भन मग्यासिं सानि । उकिं पुँजीवादी व्यवस्था अजपुं मिसात मिय यंकिपुं, बलात्कारी व हत्यारातय्ता बःबिइगु, संरक्षण बिइगु व्यवस्था खः ।

राष्ट्रपतियाता सुविधाया नामे करोडौं वांगु गाडी, अरबौं वांगु हेलिकप्टर व भ्रमणे वानिबले जुइगु सवारीजामं देशे गणतन्त्र वल धःसां राजतन्त्रया ल्य पल्यं बाँकी दःगु मति जनतां याड च्वंगु दः । चिमीगु दे या तःमिम्हा राष्ट्रपति जूगु खाँ दे डांक बय्बय् जुयो च्वंगु दः ।

समाजवादी देश प्रजग कोरिया, क्युवा व चिनियाँ मिसातय्ता फुक्क क्षेत्रं समानता बियो तःगुलिं उगु देया फुक्क समाजया फुक्क क्षेत्रे हःचिइक च्वंगु दः । सोभियतसंघे समाजवाद दःतले आनायाय्पुं फुक्क मिसातः लय् तः । अः भ्नीगु देशया मिसामस्त थें थी थी देशय् थःगु म्हामियो नयमःगु बाध्य जुल ।

उकिं राजनीति फुक्कं खाँया निपं याइगु विषय खः । धात्थें खःगु ह्यूपा ह्यूगु खःसा मिसामस्त राजनीति रुपं ध्वाथुइक हज्याय् मः । श्व थौं या आवश्यकता नं खः ।

(१०९ औं अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवस (फागुन २४) या ज्या भ्वसं छवप नपा प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं बियो द्यूगु न्वचु)

‘पत्रसाहित्यख्य रोहित’ ब्वडाबले

कृतिका प्रजापति

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया भ्रातृ संगठन नेपाल क्रान्तिकारी सांस्कृतिक संघया पिथाना - ‘पत्र साहित्यख्य रोहित’ छगू ब्वने बहगु साफू काथं पिहाँ वगु दः । नेपःया छम्हा नांजम्हा वरिष्ठ राजनीतिज्ञ नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जुयाता नेपाली साहित्य ख्यले हरिबहादुर श्रेष्ठया नां खं म्हासिइके फः ।

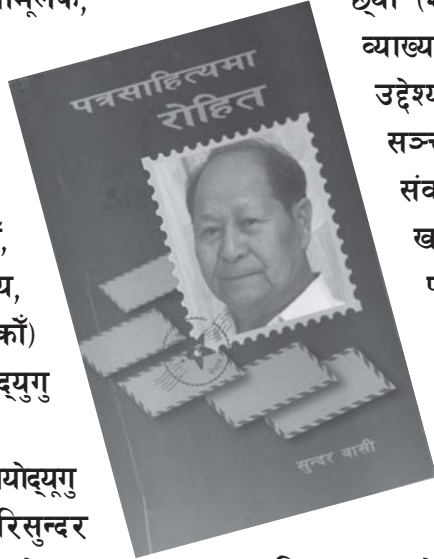
साहित्य सिर्जनाख्य थगु विशिष्ट योगदान बियोद्यूम्हा बिजुक्छेंज्यूयागु च्वसु, जीवनया न्हपानिसिं हे सन्देशमूलक, मार्गनिर्देशनात्मक, भावनात्मक, सूचनामूलक, राजनैतिक अले सामाजिक विषयवस्तुख्य स्यल्लागु थःगु च्वसुतः पिकायो द्युगु खः । राजनीतिक पृष्ठभूमिखं थगु पृथक नांतयो प्रगतिशील साहित्य च्वयो भःम्हा प्रगतिवादी च्वमी नेता बिजुक्छें यागु चिनाखँ, प्याखं, छुधा प्याखं (एकाङ्की), पत्र-साहित्य, च्वसु अले यात्रा संस्मरणतः लगायत (दकाँ) अपलं विधाख्य अब्बल जुयो हःब्वयो द्युगु खः ।

‘पत्रसाहित्यख्य रोहित’ वय्कनं च्वयोद्यूगु ‘जेलयागु चिठीतः’ साफूया लिधंसाय् हरिसुन्दर बासीजुं शोधपत्र याड् मुख्यबिन्दु उकियाताहे याड् उकियागु सैद्धान्तिक स्वरूपखे यागु गहन अध्ययन व विश्लेषण खः । साफूयागु न्हापांगु भागे ‘साहित्यया सैद्धान्तिक स्वरूप’, ल्यूयागु भागे ‘नेपाली पत्रसाहित्ययागु परम्परा’ व ल्यू यां ल्यू भागे ‘पत्रसाहित्ययागु रूपे जेलया चिठीतः’ अले लिपा च्वमि हरिसुन्दर बासीयागु निष्कर्ष याड् प्यंगू (४) भागे ब्वथल तःगु खः ।

न्हापांगु भाग ‘पत्रसाहित्ययागु सैद्धान्तिक स्वरूपे’ पत्रसाहित्ययागु छत्वःचा म्हासिइका, अर्थ, तत्व, महत्त्व अले उपयोगिताख्य क्लिष्ट रूपं विवेचना यागु खाने दः ।

पत्र व्यक्तिगत अले साहित्यिक न्यगूं दै । व्यक्तिगत रूपे च्वगु तर सार्वजनिक महत्त्व दगु पत्रयाता लिपा लिपा प्रकाशने ह्यगु बिचः लं पत्रसाहित्ययागु महत्त्व व उद्देश्य प्रस्ट जुइ । पत्र साहित्ययागु तत्त्वतः जस्तै च्वम्हा (प्रेषक), काइम्हा (प्रापक), न्हिल्या (मिति) व (थाय्बाय्) ठेगाना, विषयवस्तु, भाषाशैली, ऐतिहासिकता व छ्यौं (शीर्षक) ख्ये च्वमिनं चिच्याहाकलं यागु व्याख्याखं पाठकतय्ता पत्रसाहित्यया मूलभूत उद्देश्य व महत्त्व थुइकेता अपुक ब्यूगु दः । सञ्चारयागु मेगु छुं विकल्प मरुगु इलय् संवादयागु मुख्य माध्यम धायगु पौ (पत्र) हे खः । अथे जुसां सञ्चारयागु आधुनिकतानपां पौ व्यवहारे खाने दयो वगु अले यक्व अपुक्क नेगू पक्ष दथुइ ब्वखाँ तः कालबिल याड् वगु खः । साफूयागु न्हापांगु ब्वतिख्य थजगु हे खाँ दः ।

साफू यागु ल्यू भागख्य पत्रसाहित्ययागु पृष्ठभूमि व विकासक्रमबारे व्याख्या यागु दः । पत्रसाहित्ययागु विकास व प्रवर्द्धनख्य मतिना पौयागु महत्त्वपूर्ण योगदान दै, गोप्य मतिना पौख्य दैगु भाषा व साहित्यखं पत्रसाहित्ययागु गरिमायाता च्व छायागु खाँ च्वमि हरिसुन्दर बासीनं थगु साफूख्य न्हिथाड् दीगु दः । नेपालयागु पत्रसाहित्यख्य च्वयो द्युपुं प्रगतिवादी साहित्यकार व साहित्यतः ‘गंगालालयागु पत्र’, हृदयचन्द्रसिंह प्रधानयागु ‘भू-स्वर्ग’, लैनसिंह बाड्देलयागु ‘युरोपयागु पौ’, मोदनाथ प्रश्रितयागु ‘नारी : बन्धन व मुक्ति’, भैरव रिसालयागु ‘लोग्ने-स्वास्ती व छुं पासापिनिगु पौ’ ख्य यागु संक्षेप विवेचनाखं साफू ब्वनिपुं पाठकतय्ता

पत्रसाहित्यबारे थगु ज्ञां बढेयाय्गु अवसर दै । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरख्य पिहाँ वगु साफूतः 'नेहरूयागु म्हाय्या नामे बौया पौ', चाउ एन लाइयागु 'चीन-भारत सीमा प्रश्नख्य एसियाली व अफ्रिकी नेतात', 'माक्स एंगेल्सयागु संकलित रचनातः' अले 'कार्ल माक्ससम्बन्धी संस्मरण व पत्रतः' आदि पत्रसाहित्यबारे चर्चा नं थव साफुख्य दः ।

साफूयागु स्वंगु ब्व ख्य 'पत्रसाहित्ययागु रूपे जेलयागु पौ तः' साफूया लिधंसाय् च्वमि हरिसुन्दर बासीनं पत्रसाहित्यकार रोहितजुयागु छत्वःचा म्हासिइका अले वय्कयागु पिहाँवगु साहित्यिक साफूया लिधंसाय् च्वगु खाने दः । नेपाल मजदुर किसान पार्टीया भ्रातृ संगठनया कार्यकर्तातय्सं वयकं च्वयोदीगु पत्रसाहित्य ब्वड यक्व राजनीतिक लाँपु चूलाकगु खाँ सत्य खः ।

विज्ञान, डाक्टरी, इञ्जिनियर अले राजनीतिक कार्यकर्ता जुइपुं किजा-केहँपिन्ता च्वयोद्यूगु पौतः देश व जनतायागु सेवा याय्गु अले समाजप्रति उत्तरदायी जुयमगु, समाजवादी आन्दोलनख्य ब्वति काय्ता उत्साहित याय्गु ज्या का. रोहितया च्वसु पाखें याड द्यूगु दः । क्वय्या तरिं लिसें हे देशयागु राजनीति व राजनीतिक इतिहासया विषय सः पुं स्युपुं जुय्मःगु, नेपाली ल्यासेल्याम्हो विद्यार्थीतय्ता संसारेज्गु थीथी देशया आन्दोलन व क्रान्ति या खाँ ब्वड सय्क जीवनयागु थाकगु इलयनं इमानदारजुयो ज्यासड नैपुं ज्यापु ज्यामिया भिं जुइगु राजनीति याय्मः धाय्गु सन्देशत

वय्कयागु पत्रसाहित्यख्य दः ।

थगु ब्वतिसं 'जेलयागु चिठीतः' साफूयागु २१ पा पौयागु बःचाहाकगु विवेचना दः । जेलं थः जहान शोभायाता प्रेमपूर्वक सम्बोधन याड का. रोहितनं थगु स्वास्थ्य, परिवारयागु स्वास्थ्य, जेलयागु दैनिकी, काय् पिनिगु शिक्षा व स्वास्थ्य, राजनीतिक, सांस्कृतिक, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय राजनीतियागु घटनातः पौ पाखें कड द्यूगु दः । वय्कं जेले च्वडनं प्रगतिशील समाज दय्केगु कल्पना त्वःतगु मरु । पत्रयागु विषयवस्तु स्वय्बले थव पत्र थः जहानयागु सैद्धान्तिक स्तर च्वन्हाकेगु नपां व्यापक दृष्टिकोण बियेतांगु खाने दः ।

राजनीतिक कार्यकर्तातय्गु जीवन व उद्देश्य मेपुं सामान्य मनूतय्गु स्वयो पाइ अले तःब्या जुइ । राजनीतिक व्यक्तिनपां ब्योह जुम्हा मिसा याय्गु जीवन मेपुं मिसातय्गु स्वयो फरक व संघर्षपूर्ण जुइ । थाना का. रोहितया जहान शोभा सामान्य मिसातः स्वयो पृथक ढंगं प्रस्तुत जुगु खाने दः । जीवने गुलिं दुःख वसां हःचिल भःम्हा शोभा प्रधानया भूमिका व योगदान प्रशंसनीय खाने दः । थः मिज्यागु फुक्क पौ मुड दां दां तक सुरक्षित (त्यंक) तयो थौं पाठकतय्ता ब्वनेलाइकगु साफु पिकाय्ता ग्वाहाली जू वांगुलिं वय्क धन्यवादया पात्र जुयो द्यूगु दः ।

साफूया पात्र व परिस्थिति धाथिंखपुं अले घटना नं सत्यनपां ज्वःलागुलिं साफू ब्वनेबले हाँपु । बजारे वगु मेमेगु साफू स्वयो थव साफू तुलनात्मक रूपे फरक खाने दः । त्रिभुवन विश्वविद्यालये पत्रसाहित्यख्य जूगु थव शोध न्हापांगु शोध खाने दः । अकिं नं राजनीतिक वृत्तख्य थव साफूया महत्व उलिं हे दः । उकिं नं थव साफू ब्वनेमःगु खाने दः । फुक्कं साफू च्वमितय्गु उद्देश्य साफू पिकायो धेबा कमेयाय्गु अले सम्मान काय्गु जक जुइ मखु । बिजुक्छेजुं नं यक्व यक्व देःयाता माया याइपुं जनतातय्सं मनदय्कम्हा अले यक्व आखः ब्वनि पिसं तस्कं आदर व यःक च्वम्हा छम्हा नांजम्हा व्यक्ति खः । साफूया समालोचनाः जुयफःसा अभ् बांलाइगु खाने दः ।

आदर्श समाज निर्माणया छम्हा अथक न्हयलुवा अले 'सरल जीवन उच्च विचार' व उद्देश्य तयोदीम्हा का. रोहितप्रति हार्दिक नमन ! साफूयागु फिः (आकार) व भ्वं (कागज) यागु स्तर स्वय्बले साफूयागु मू. ३०० अपः थें मच्चं । थजगु बांलागु विषय कायो साफू च्वयो द्यूम्हा लेखक सुन्दर बासीता नं सुभाय् द्यो छाय् ।

स्वप नगरपालिकायागु

रेडियो ज्याभ्व

'स्वप सः'

भक्तपुर एफ.एफ. १०५.४ मेगाहर्जख्य न्यडदिसं

बुधबार : सुथाय् ७.३० इलय् लिसिं ८.३० ता इलय् तक

शुक्रबार : बहनी ६.३० ता इलय् लिसिं ७.३० ता इलय् तक

योसिंघः

चन्द्र बहादुर उलक, ने.सं ११२३

हागः मदूगु योसिं
थंसां जात्रा,
क्वथसां जात्रा,
मात्र भव्य नयेगु रवसाः ।

दँय् छक थनि
दँय् छक क्वथई
दनेवं मखु थनेवं
वयात छः याना विई “योसिंघः” ।

क्वथय्वं वया अस्तित्व बुलुया वनि
चिकं फुये धुंकगु पाल्चाया जःथँ ।
क्वथले धुंम्ह योसिं
तुतिं न्हुसां जिल,
सुयातं थन पाप लायी मखु
छाय्कि
आ व छः मखय् धुंकल ।
वयागु हागः चफुना बियागु दु
मात्र नेन्हुया निंतिं छः यायेत ।

आः हानं व सिमा जुया स्वाये फईमखु
बरु व कीलं नया भ्वाभः जुयावनि थः हे ।

तः कालतक स्वायेगु वया आशा
चफुना बियागु दु

भ्नीगु स्वार्थया निंतिं ।
योसिं सहिद जुया ब्यूगु दु
देय्या तजिलजि स्वाकेत,
जनताया रिति ल्यंकेत ।

थ्व हे रिति थ्वहे तिथि
हना च्वना दँय् दँसं
हागः मदूगु योसिं थनि
हागः मदूगु योसिं क्वथई
थंसां भव्य, क्वथसां भव्यनया च्वना,
भ्नीगु तजिलजि स्वाकेत,
भ्नीगु परम्परा ल्यंकेत,
भ्नीगु म्हसिका ब्वयेत ।

योसिं थनां च्वना
योसिं क्वथयां च्वना
थंसां भव्य नया च्वना नका च्वना,
क्वथसां भव्य नयां च्वना नकां च्वना ।

हागः मदूगु योसिं छः याना च्वना
भ्नीगु स्वार्थया निंतिं ।

मत्तलक्ष्मी मासिमा

चिनाखँ

निभा लुई तिनी

वःई यातः लसकुस याईता
जोरकोर यनाच्चो ।

नुग ज्याकः भिङ्गु विचार पिया
थःगु पला पला पतिकं
विश्वास यागु स्वाँ ह्वेका
थःम्हसिनं थङ् न्हेव्वगु
अगु छगु ई
थाकुसां, अपुसां स्वाँ ज्वना
लसकुस याइता जोरकोर यनाच्चो
पो निभानं धार्थेचवनः ।

जिगु श्व मने
माक्वो जोश व आँट या सिम्हा पिन्हा
अले,
माक्वो भलासा व विश्वास
या नासुगु स्वाँ ह्वेका
निभानं धायेचवनः
सद्दा हाकुगु, धापाजागु ई जक
उइमखु जिन्दगी ।
हाकुसे, बुलुसे च्वंगु चा
बुल्लु बुल्लु लु जति केना
निभा लुयावई तिनी ।
यक्वो भिंगु विचार नापँ ज्वना
म्हेग थगुये कडा निभानँः
सुकुटिगु स्वाँ भँभदयाका
स्वाँ देने लागु सुति
मोतीथे टेलाका
बुल्लु बुल्लु लु जति केना
निभा लुईतिनी
छ,

जिन्दगी अजागु छगू ई वेकेमते
गना छ म्यँ मसगु ई जुई
छगू छगू ई
छगू छगू घडी
छंगु तिमिलाथके चकांगु न्हेलाख्वः
नापनापं न्ह्या वंगु जुईमा
छंगू दूढ अठोटं यागु
संकल्पया हर घडीं
छगू बांहालागु, भिङ्गु थौं
अले वो सिवेनः
बांहालागु, भिङ्गु कने यागु
ई लनाच्चंगु दु ।

(३४ औं नेपाल भाषा साहित्य तःमुंज्याखय् न्हाप जुगु चिनाखँ)

ख्वप नगरपालिका नगरवासीतय्गु थगु हे संस्था खः

करदातातय्सं इल्यहे कर पुलदिसं

नगरयागु विकासयाता ग्वाहाली यड दिसं

चिनाखँ

महाद्योःवं त्वःतम्ह दोहँसाँ ...

एल.के.सुन्दर, स्वप २

म्हयगःम्हिग वयाता
महाद्योःया
प्रतिक त्रिशुल व
काँताँ दबदबचाया छाप दुगु गाँ क्वखायक तल
न्ह्याथाय वाँः साँः
लाँ छपुतँ वयाय्ःथ यःयःथें

सुनानं वयागुः ख्वः चूलाक्क स्वइः मखु ,
स्वय छाली नं मखु,
राज्यया दूकुटी
धुसकुस यायगु निसें
वाँउसे वाँउसे च्वँक्क वोलांक तःगु
कर्किया बाली धु धु यासाँः
खांसांः
मखांछुड च्वनेगु बाहिकं,
महाद्योः स्वःयो नं
महाद्योः छुयमम्हा
महाद्योःया दोहँसाँ

बरु
महाद्योःखाड उलि गयाइमखु
भाङ्ग, गाँजा व धत्तुरया सुरय्
छुँ छुँ यासाँः,
न्ह्यागु हे यासाँः
त्योगु यासाँः
मत्योगु यासाँः
म्हाय् खरानी बुयो नागापतीँ जुसाँः
सोभासिधातयता त्रिसुलं भ्वाबियो
दुस्ततयाता बरदान व्युसाँ :
आखिर महाद्योःवं हे याता

द्योःयां द्योः हे जुल
द्योःया नं द्योः महाद्योः

थौँ, महाद्योः,
कैलाशया लायकु त्वत
चवाप्व गुइँ च्वँवानः
काम, क्रोध, लोभ, व मोह
छुँ हे मयल हँ

अले,
नन्द्रि, भ्रिन्द्रि,
भुचा, कवाँचा
गुलिं महाद्योःया ल्युल्यु वानः
गुलिं महाद्योःवं मखाँक लिफतं पुल विस्यो वानः
सिम्हा चोलय्चाय म्हां
धाँय कुसी त्वतवाँथें

तर,
वः दोहँसाँ
न महाद्योःनापं वाने फत
न थगु बान्हिखे छुँ ह्यूपा ह्यफत
म्हयगः गथे
थौ. नं अथे हे

म्हयगः वं यागु
वं क्यंगु व्यबहार हे वयाता कुगात्त
थौ वयाताः
सुनानं थः मडाल
थ डालय् मछाल
दोपातय याकचा वाताहाँ दड च्वँन
खिचातयसँ ह्वाँउह्वाँउ उतुमतुउक
नामंकामं तिनिखेलय त्वतःतम्हा दोहँसा थें
म्हेग या छंगु तहां पहः
थौ यतेपेते गायो च्वन
छाय् धःसा छ थौ,
महाँ द्योँ त्वःतम्हा
दोहँसा जुल ।

चिनाखँ

मास्टर जगतसुन्दर मल्लप्रति

न्हुखेरत्न बुद्धाचार्य

परिवर्तनशील समाजया अग्रदुत
शोषण दासता, निरडकुशताविरोधी जुया
ऐतिहासिक नगर ख्वपया स्वाभिमानीम्ह मासावजुया नांदांम्ह
नेपाल भाषाया छिगुघिसिलागु थां खः

सदियौनिसेया खिउँगु लायँ
ज्ञानया मतच्याका न्हयोने बढेजुया च्वंम्ह
समानताया शंखनाद याना
राष्ट्रया लागि जीवन अर्पण याम्ह भाषासेवी
मास्टर जगत सुन्दर मल्ल

छिं स्यना थकगु ज्ञानया नास्वा प्यखेरं ह्वला च्वंगु दः
थ्व क्यबः गन अज्ञानतां घेरेयाकाः च्वंगु प्रत्येक वस्ती
छिगु भाषासेवा, छिगु शिक्षासेवा मातृभूमिया लागि छंगू लँ जुवा खः

छिगु लगनशीलता, छिगु तपस्या,
थ्व नवयुगया आकासे छगू आदर्शया नमुना खः
थःगुमाँ भाय्खँ सचेत शिक्षाया जःह्वला
थ्व पुण्यभूमि ज्ञानया प्रज्ञा प्रज्वलन याम्ह गुख्वः
जीवनया प्रत्येक पलाखे अल्छी मचासँ
थःगु अमूल्यगु जीवन भाषा व शिक्षा सेवाखे छ्यला
ज्ञानया मन्दिरया उन्नति व प्रगतिया लागिं
न्ह्याब्ले हज्याना जीवनभर समाज सेवा याना भाल

थौ छिगु महान सेवा जिमिस लुमंका च्वना
थ्व धरती छिगु गुणगान न्हयावले याना च्वने
जगतयाता सुन्दर शान्त याइगु छिगुपलाखे
कन्हेया भविष्यया कर्णधारत न्हयोने बढे जुया वइतिनि
छिगु म्हगसः पू वनितिनि ॥

म्यें

आशाकुमार विक्रमज्जार

स्वां ह्वगु म्हगसं त्वःता वनालिं
मिखा चाय्वं वहे ख्यंगु कोथाय्
ह्वगांगु खोल दुनेया फांगां थें
जःमाला स्वय् न्हूगु आशा ज्वनाः
चिरिबाःगु आजु स्वाय्गु मतिं
थःधैपिं मुलु-सुका माःजुया जि
तर थः रुपी मुलुया कयँ मद्दु ॥

ह्वगांगु त्वाचाय् नुगःया
आशाकुति लःथनेगु मतिं
न्हियान्हिथंया जिगु पू मवांगु ज्यायाय्
धलः च्वय्गु मतिं सहाराया ग्वर मामां
उखे-थुखे ब्वाँय्-ब्वाँय् जुया जि
जिगु आजुया लँपु चलं वना
लँय् दश्वी जिगु लँपु तन, वने थाय् मद्दु ॥

नुगः मुल, मन ख्वल
ख्वःगु नुगः याः त छंगु, जिगु, वैगु
कुलि चिनेगु मतिं हाःजुयाः धाःजुयाः
स्याः नुग दुने चेतनाया जःमद्दु
चेतनाया मतःच्याकेगु ज्या चितुचिइक
कतः दुफ्वाय्गु ज्या छं नं त्वःति जिं नं
त्वःते
पिया च्वनेगु ई छंकेनं मरु जिके नं मरु

त्रि बाह्यं

साहु तःमि याइम्हः बिकुलाल कका

बाबुकाजी सुवाल 'विकेश निराशी' चाँगुनारायण नपा-२, भौखेल, भक्तपुर ।

देशय् वड लिहाँ वयो च्वंम्ह बुलाल अरा लाँय् वयो च्वंबले छगू केँ पसःया हने थ्यंकः वल । पसःलय् मियेता तयोःतगु काउली खांबले वयेकता ल्वःवान ।

“साहुजी काउली छगू किलोया गुलि दां ?” बुलाल अरां न्येन ।

साहुजी छगू किलो काउलीया पी तका कायेगु खाँ ल्हात ।

“काउलीया यक्व पुलांगुथिं च्वं नि । न्हूगु काउली मरु ला साहुजी ?” काउली ल्हाःतय् कायो स्वःस्वं बुलाल अरां धाल ।

“काउली पसलय् तयो थ्याके लिलाःगु मखु । गनाः पुलां जुइ धकः । थवः काउली थवयो हःगु स्वन्हुतिनि यां दःता ।”

बुलाल अरायाता स्वन्हुमछिं पुलांगु काउली न्यायेमसिं मवल । पसःयाथाय् थीकसंतु बिकुलाल ककायागु काउलीबाः दःगु खाँ बुलाल अरायाता लुमँः वल । थौं छक बिकुलाल अरायाके हे काउली न्याड यंकेगु खाँ क्वःछिड साहुयाता छुं नं मधःसें बुलाल अरा बिकुलाल ककायागु काउलीबाःय्पाखे वान ।

बिकुलाल कका काउली मियेयंकेता ध्येड च्वंगु हे ईलय् लात । थिक्क ईलय् थ्यनः, काउली भाचाजुसां दांक काये दईगु जुलला धायेगु मति तल ।

“काउली किलों ग्वःतका बिकुलाल कका ?” बिकुलाल ककायाथाय् थिक थ्येनेवं बुलाल अरां न्येन ।

“डे तकाजक कः बाबुचा ।” ध्येनेधूंगु काउलीखे पाः लिकाकां बिकुलाल अरां धाल ।

“पसःलय् याड पी तकां बीये धःगु । थाना जुसा दंक काये दई ला धकः वयागु यां ।” बुलाल अरा आताँहा च्वंःच्वं धाल ।

“पसःलय् बासीगु, पुलांगु अले धवःगिगु, दंकः बी हे बीई नि । थाना नकतिनि थवयागु साजिगु जुल नि । भाचा भाचा थिके जुयां छु जुल ?” बिकुलाल अरां पाः ध्येनेधूंगु काउली कौल्य् तःतं धाल ।

“साहुतयेसं छिता डेतका हे बीयो पी तकां मिडगु खः ला ?” बुलाल अरां धाल ।

“गना बी धकः ! अमिसंयाड भीता नी तका बीइगु कः । अझ उलि बीयेता नं भीगु काउली ज्याःलगे हे मज्जगुथिं धाइतिनि कः । चु हे मचु, सितिकं धवःगिक छ्वये मालिगु धायो हिगु किलोखे छगू नेगू किलो तासाः काइगु तिनि कः ।” बिकुलाल अरां छगू सासं कँबाः याइपु ज्यापुतयेगु व्यथा प्वंकल ।

“साहुतयेता नीतकां बीयेगु काउली जि छलाखु नये ला धकः बुँई थ्येकः कःवयाम्हाःसिता स्वी तकां ब्युसां मज्यू ला कका ?” बुलाल अरां दंकः काये खानि ला धायेगु आश त्वःमतसिं धाल ।

“छगू न्यगू किलो न्याइम्हाः छंता स्वीतकां बीयां गना थइ धकः । कि छं हिगू नीगू किलो यंकिसा ।”

साजिगु काउली दंकः नये खानिगु आसं काउलीबाय् थ्येक वोम्ह बुलाल अरां आताँहा च्वन । कँबाः याइपुड ज्यापुत छाय् थांहा वये मफूत धायेगु खाँ बाँलाक्क धवःथुल । बिकुलाल ककानपां ताःहाक खाँ ल्हाडा छुं फाइदा मखान । छुं न मधःसिं पसःलय् वयः काउली न्यड छँ लिहाँ वल ।

स्वप नगरपालिका

नगर कार्यपालिकायागु कार्यालय
ब्यासी, स्वप

स्वप नगरपालिकां अडियो नोटिस सेवा हचिकगुलिं नगरपालिकायागु सूचं व ज्या भ्वः क्वय् च्वयतःगु नम्बरखय् डायल यड न्यने फँगु खाँ दकौंसिता ब्याक चोडा ।

Audio Notice Number : १६१८०१६६१००९६

स्वप नगरपालिकाया ज्या भवः त

खपया तसिकं लोकं ह्वागु विस्काजात्रा ल्वापु मजुइक शान्तिपूर्वक हानेगुलि सकलिं सरोकारवालापुं सहमत जुल

२०७५ चैत्र २९ गते ।

खप नगरपालिकां गवसःगवगु विस्कानखाः बांलाक हानेया निंतिं विस्काजात्रा नपां स्वापु दःपुं थीथी मनू पुचःया सरोकारवाला पक्षत मुंक छगू सन्हाबल्हा ज्याइवः जुल । उगु ज्याइवसं थी थी कार्यालयया कार्यालय प्रमुखपुं, स्थानीय बुद्धिजीवी व संस्कृतिप्रेमीपुं भ्नायो द्युगु खः । देशं दुनेया आन्तरिक व देशपिनेया वाह्य मनूत (पर्यटकत) नं अपलं स्वःवइगु उगु जात्रा बांलाक डाय्केया लागिं नपां मर्यादित जुइकेया लागिं खप नगरपालिकां स्वापु दैपुं सम्बन्धित निकायत नपां मिलेजुयो हज्याय्गु विश्वास प्वंक दिल ।

उगु ज्याइवसं खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं खपया नांदांगु विस्काजात्रा ल्वापु मजुइक मर्यादित, शान्तिपूर्ण व अनुशासित ढङ्गं क्वचाय्केता उगु मुंज्या याडागु खाँ कड द्युसैं

खपया उगु तस्कं लोकं ह्वागु प्रतिष्ठित जात्रा हाँयपुक जात्रायय्फःसा भीगु खप दे व नेपः देशयाय्गुहे न्हाय् च्वनिगु प्रतिष्ठा दैगु बिचः प्वंक दिल । खपदेयाता पर्यटकीय नगरकाथं विकास याय्ता “पुर्खा दयक तकगु सम्पति भीगु कला व संस्कृति” या नारा ज्वड सम्पदा ल्यंक तय्ता तःतहांगु योजनातनं ज्यालां (अमानतं) अले उपभोक्ता समिति निस्वाड हज्याक च्वडागु खाँ कड दिल । खपया सम्पदा थःगु नामेतयो निजीयाड मिथो नय्गु कुतःया विरुद्धय थःपिसं ज्यासाड वयो च्वडागु नपां व्यक्तिगत व निजी स्वार्थया विरुद्धय नगरपालिकां मःकाथं पलाछिड च्वडागु खाँ नं ब्याक दिल ।

खप नपाया उपप्रमुख रजनी जोशीजुं विस्काजात्रा माथांवाक न्ह्यकेया लागिं खप नपांमःकाथं ग्वाहाली याय्गु नपां संस्कृति म्वाक तय्ता जात्राय् याइगु पूजा विधि निसैं थीथी ज्या लिपिवद्ध याय्मःगु अले विकृति न्हांक बांलागु संस्कृति ल्यंक तय्फःसा भीगु म्हासीका ल्यं दैगु बिचः प्वंक दिल ।

अथे हे खपया प्रजिअ नारायणप्रसाद भट्टजुं थःथःगु क्षेत्रं ग्वाहालीयाःसा अःपुइगु, प्रहरी उपरीक्षक हिमालय कुमार श्रेष्ठजुं न्हापाया ज्याया समीक्षायाड मचःमगाथाय् ताड जात्रा न्ह्याकेता ज्या मछिंक निर्माण याड च्वंथाय् चिइके वियमःगु अले गुठी संस्थान खपया प्रमुख हरि सुवेदीजुं जात्रा न्ह्याकेता गुठी संस्थानं ग्वसाखलया भाला कुबियगु खाँ कड दिल ।

थीथी हानेबहःपुं मनू तय्सं थःगु बिचः प्वंक द्युगु उगु मुंज्यां प्रमुख सुनिल प्रजापतिया कजिख्य ११ म्हा सिया विशेष

कार्यदल दय्क सरसफाइ ज्याइव नपां थीथी निकायता थःथःगु जिम्मा पूवांके वियगु व च्याली नं याय्गु खाँ क्वःछित ।

भैलनायो पिसं तयोद्युगु मागयाता ध्यान तयो ज्या सानेगु खाँनं गुठी संस्थाया नायों धायोदिल ।

मृगौला, मधुमेह (चिनी रोग) उच्च रक्तचाप व युरिन परिक्षण याय्गु स्वास्थ्य शिविर जुल

२०७५ चैत्र २ गते ।

खप नपा ४ वडाया स्वास्थ्य समितिया ग्वसालय् जूगु मृगौला, चिनीरोग, उच्च रक्तचाप व युरिन (पिसाब) जाँच ज्याइवसं खप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं खपया जनता तय्ता स्वस्थ व निरोगी याय्ता थाय् थासय् स्वास्थ्य शिविर न्ह्याक वयो च्वंगु खाँ कड दिल । इलय् हे ल्वय् सिङ्के फःसा अःपुक उपचार याय् फैगु अले शारीरिक अभ्यास व स्वस्थकर नसा नय्गु व च्वनेगुलि ध्यान वियफःसा ल्वय् म्हव जुइगु खाँखय् बः बियो दिसे मथां हे खपे मिखा सम्बन्धी फुक्क सुविधा दैगु “आँखा अस्पताल” तिलगड्गा आँखा अस्पताल नपां मिले जुयो चाय्केगु खाँ नं. ब्याकदिल ।

उगु ज्याइवसं कार्यपालिका सदस्य कृष्णलक्ष्मी दुवालजुं (महिला सम्बन्धी रोग) मिसा तय्गु पाठेघरया शिविर फुक्क वडाय् न्ह्याक च्वडागु खाँ कड दिल । उगु ज्या इवसं ४ नं. वडा सदस्य राजेन्द्र माक, स्वास्थ्य शिविरया सल्लाहकार उपेन्द्र सुवाल, दुजपुं न्हुच्छेराम भेले, कृष्ण गोविन्द दुवाल, वडा नर्स विमला कुम्पाख, हरिसुन्दर सुवाल पिसंन थःगु नुगः खाँ प्वंक द्युगु खः । मू पाहां प्रजापतिजुं स्वास्थ्य स्वयमसेविका पिन्ता स्वास्थ्य सामग्री लःल्हाड द्युगु खः ।

अथेहे नेमकिपाया ४५ कगू निस्वांगु दिंया लसतायु वडा नं. १ याग्वसालय् जूगु अन्तरवडा खेलकुद समिति पुरुष युगल ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता २०७५ या सिरपा लःल्हाय्गु ज्याइवःखय् मूपाहां खप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं सभ्य समाज निर्माणया लागिं कासाया आवश्यकता कड दिसे खप नपां अनुशासित, स्वस्थ, सभ्य व सक्षम नागरिक तयार याय्गु मू आजु ज्वड हज्याड च्वंगु नपां स्थानीय कासायाता ल्यंक तय्गु

मतिं स्थानीय पाठ्यक्रमे दुथ्याक कासानं धिंधिंबला याडागु नपां दाय् छगू अन्तरनगर खेलकुद प्रतियोगिता याड वयागु खाँ कड दिल । फुक्क वडाय् खेलकुद समिति दय्क थुगु क्षेत्रे हज्याक च्वडागु खाँ नं. कड दिल । उगु कासाय् तःला पिन्ता सिरपा लःल्हागु खःसा वडाध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्री (१) जुं टुफी संयोजक पिन्ता मतिनाया चिं लःल्हाड द्युगु खः ।

अथेहे सूर्योदय सेकेण्डरी स्कूलया ३९ कगू बुदिया ज्याइवसं मू पाहां जूयो खप नपाया प्रमुख प्रजापतिजुं अभिभवाक पिसं स्कूल ल्यय्गुलि दकले न्हापां दांक बांलाक ब्वंकिगु अले सेवा भावं ब्वंकिगु थाय् स्वइगु जूगुलिं थजगु खाय् बिचः याय्मःगु खाँ कड दिल । खप नपां खप विश्वविद्यालय

दय्क समाजयाता बुद्धिजीवीकरण याय्गु मू आजु तयो च्वंगु खाँ ब्याक दिल । विद्यार्थीपिन्ता थःगु इच्छा अनुसारया विषय ब्वंके वियमःगु, साफुया ज्ञाननपां व्यवहारिक ज्ञान व अतिरिक्त कृयाकलापे हज्याक मःगु खपया फुक्क क्षेत्रया ज्ञान वियता स्थानीय पाठ्यक्रम देशे दकले न्हापां ब्वंके वियागु खाँ कड दीसे नगर सफा याय्ता नगरबासीपुं हे सचेत जुयमःगु खाँ कड

दिल ।

७ वडाया वडाध्यक्ष उकेश कवांजुं ब्वनेगु गुल्ले क्व मचाइगु जुगुलिं ब्वनेगुलि कुमचसिं हज्याय् मःगु अले बांलापुं देशभक्त विद्यार्थीत स्कूलं निसें तयारयाय्मःगु खाँ कड दिल ।

उगु ज्या इवसं थी थी विद्वानपिसं थःगु नुगः खाँ प्वंक द्युगु खः ।

अथेहे खप नपाया वडा नं. ३ खे खै (खकार) जाँचे याय्गु ज्याइवः जुल । उगु ज्या इवसं वडाध्यक्ष राजकृष्ण गोरार्जुं ल्वय् सुचुक मतसिं इलय् हे स्वास्थ्य परिक्षण याड उपचार याय्मःगु खाँ कड दिल । ल्वचंकलकिं धनजनया नाश जुइगुलिं जनतातय्ता ग्वाहाली जुइकाथं दांक, बांलाक स्वइगु जनस्वास्थ्य चाय्क तयागु खाँ कड दिसे इलय्हे उपचार याड दियता इनाप याड दिल । उगु शिविरे ७७ म्हा मिसात व ४९ मिजंतय्सं खै जाँचे याकगुलि फुक्क सकारात्मक रिपोर्ट वगु खः ।

नेपाल दृष्टया पदाधिकारीपुं नपां खँलाबँला

२०७५ चैत्र १ गते, शुक्रबार ।

खप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापति नपां नेपाल दृष्टया पदाधिकारीपिसं नपालाड खँलाबँला याड दिल । खप नपाया प्रमुख प्रजापतिजुं व नपाया पदाधिकारीपुं नपां नेपाल दृष्टया छ्याञ्जे गजेन्द्र ठाकुरया कजिलय् वपुं पदाधिकारीपुं नपालाड खँलाबँला याड दिल ।

उगू बैठकसं खप नपाया प्रमुख प्रजापतिजुं खप नगरपालिकां पर्ति जग्गा, सरकारी जग्गा अतिक्रमण याके मबियगुलि पला छिड चवडागु इवःले भनपा वडा नं. १ स्थित १०८ पि जग्गा संरक्षणया ज्या हज्याकागु खाँ कड दिल । उगु बूँ २०२६ सालया बुथु (जग्गा धनी) ता छपिया १२०० हिन्थस व म्हवँ याता छपिया ८०० च्यास ल्याखं जवर्जस्ती राजदरवारं लाक कःगु खः । प्रजातन्त्र पुनःस्थापना लिपा उगु बूँ खपया जनताया मतिकाथं खप विश्वविद्यालय खोले

याय्या लागिं सरकारके तःकहे ताकिता याय्धुंगु खाँ कांसे सरकारी जग्गा संरक्षण व सम्बर्द्धन जनसहभागिता व जनसहयोग हज्याक चवडागु खाँ नं. कड दिल ।

नेपाल दृष्टया छ्याञ्जे गजेन्द्र ठाकुरं नेपाल सरकारया स्वामित्वे दःगु १०८ पि जग्गा संरक्षण याय्मःगु उगु जग्गा संरक्षण याय्गु ज्या खप नपां यागुली सुभायु देछासे ल्यंदनिगु ज्यानं खप नपा व नेपाल दृष्ट नेगुपक्ष मिलेजुयो याय् दःसा बांलाइगु खाँ प्वंक दिल । वयकलं सरकारी

सम्पति जनता याय् हे सम्पति जगुलिं जनतायाता अप भिं जुइगु ज्याख्य् छ्यलेगु विचः नपां नागरिक कल्याणया नितिं यागु संरक्षणया ज्या बांलागु पक्ष खः धायोदिल ।

उगु खँलाबँलाया ज्याइवः खप नपा वडा नं. १ सल्लाघारीचवंगु नेपाल दृष्टया नामे तयो तःगु १०८ पि जग्गाया संरक्षण नपां खपया जनतायाता भिं जुइगु ज्याख्य् छ्यलेगु उगु जग्गा संरक्षणयाय्ता खप नपां थःगु हे धेबा (लगानी) नक्सापास याड उपभोक्ता समिति पाखें रु ९८ लाख बराबरया बजेटं उगु जग्गाया पूर्व दक्षिण व पश्चिमपाखे पखः दड चवंगु ज्या नेपाल दृष्ट बांलागु ज्या धायो धाथें उगु जग्गाया क्षेत्रफल गुलिखः धाय्गु सिइकेता खप नपा व नेपाल दृष्ट नपां चवड नापी कार्यालय पाखें जग्गादाड साँध सिमाना क्वछिय्गु निर्णय जुल ।

आखः ब्वनिपुं ब्वनामिपिनिगु मन सामुदायिक स्कूलपाखे क्वसाले मः – प्रमुख सुनिल प्रजापति

२०७५ चैत्र १ गते, शुक्रबार ।

आधारभूत विद्यालय समितिया नीक्वगु बुंदिया लसतायु उलेज्यायासे खप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं सामुदायिक स्कूलं निजी स्कूलनपां प्रतिस्पर्धा मखु थःहे बांलाक वानेमःगु खाँ कड दिल ।

उगू स्कूल बाँलाकेया नितिं स्थानीय सरकार, मास्टर तय्गु मेहनत व ब्वनामिपिनिगु लगनशीलता मःगु खप नगर दुनेया सामुदायिक स्कूल (ब्वनेकुथि)ले भौतिक सुधारया लागिं आर्थिक ग्वाहाली नपां ब्वकिपुं मास्टरता मन्टेश्वरी सिकाइ प्रविधि तालिम विद्यागु, खपया संस्कृति भूगोल थीथी विषयले

ज्ञान वियता स्थानीय पाठ्यक्रम दय्क ब्वके विद्यागु खाँकड द्युसें अभिभावक व विद्यार्थीपिसं सामुदायिक स्कूले ब्वनेगुलि मन क्वसाय्केमः धायोदिल ।

उगू ज्याइवसं पद्म मा.वि. स्रोत व्यक्ति धुवलाल हमाल, आधारभूत माध्यमिक विद्यालयया संस्थापक अध्यक्ष पुष्पलाल सुजखु, बासु मा.वि.या प्र.अ. अम्बिका न्याइच्याईनं थःगु नुगःखाँ प्वंक द्युगु अले अवकाश काय् धुंकपुं शिक्षक शिक्षिका पिन्ता मूपाहाँ प्रजापतिजुं दोसल्ला ड्युक सम्मान यागु खःसा थी थी कासाख्य् तःलापिता दसिपौ व पदक लःलाड दगूगु खः ।

खवपया हिंगूंतुं वडाय् ब्यायाम सामग्री इयगु ज्या क्वचाल

२०७५ चैत्र ४ गते, सोमबार ।

खवप नगरपालिकाया गवसालय् जूगु अन्तरनगर करंते प्रतियोगिताया सिंहाबलोकन नपां विभिन्न वडाय् व कलेजे ब्यायाम सामग्री (इयगु) लःल्हाय्गु ज्या जुल । उगु ज्याइवसं प्रमुख प्रजापतिजुं ल्यासे ल्याम्हो (युवा) पिन्ता समाजप्रति जिम्मेवार व अनुशासित याय्गु मतिं खवप नगरपालिकां दाय् छगु अन्तर नगर प्रतियोगिता याडागु खाँ काड दल ।

ब्यायाम प्रचारया नितिं मखु न्हुगु पुस्ता व पुलांगु पुस्ता दश्वी स्वापु दय्केता व नगरया नगरबासीत स्वस्थ याय्गु मतिं तयागु खाँ कड दल । छधिक समाजयाता हज्याकेगु तस्कं थाकुगु ज्या खः धायोदिसें थुकि थःथःगु थासं विज्ञापिसं ग्वाहाली याय्मःगु खाँ नं. कड दल ।

खवप नपाया उपप्रमुख रजनी जोशीजुं जीवन्त नगर खवपयाता कासाया ख्यलयन्. उतिकं बांलागु नपा दय्केगु अले त्या-बु स्वयो न्हुगु पुस्तायाता कासाख्य हज्याकेगु मू आजु खः धायोदिल ।

उगु ज्या इवसं युवा तथा खेलकुद समितिया कजि उकेश कवां (वडाध्यक्ष ७) श्यामकृष्ण खत्री, राष्ट्रिय रेफ्री राजेन्द्र कपाली, भक्तपुर करंते संघया नायो प्रकाश मोहन धौभडेल, भलिबल प्रशिक्षक विनोदचरण राय, रामशरण त्वातीजुं पिसंनं. करंते कासा जूगुलि मगाः मचःगु व बाँलागु पक्ष उल द्यूगु खः ।

उगु ज्याइवसं २,३,४,५,६ वडा नपां. खवप इन्जिनिरिङ्ग कलेज व खवप कलेजयातानं ब्यायाम सामग्री लःल्हागु खः ।

लाँजुवा (गाइड) या पुनर्ताजगी ज्याइवः

२०७५ चैत्र ७ गते, बिहीबार ।

खवप नपा व खवप पर्यटन विकास समिति मिलेजुयो लाँजुवाया पुनर्ताजगी ज्याइवः जूगु खः ।

उगु ज्याइवसं खवप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं लाँजुवपिसं बिइगु सूचं व धाइगु खाँ सत्यतथ्य ख्य आधारित जुयमःगुलिं अजगु थाय्या बांलाक अध्ययन याय्मःगुलि बःबियो दल । थ्वहे आजु ज्वड खवप नपां इलय् ब्यलय् लाँजुवया तालिम बियो वयागु वयकपिसं देश व समाजयाता भिंजुइगु ज्या याय्मःगु पर्यटन क्षेत्र तस्कं संवेदनशील जूगुलिं, राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय प्रभाव लाइगु जूगुलिं लाँजुव पिसं थुगु विषय ध्यान तय्मःगुलि बः बियो दल । खवप संस्कृतिया तःमिगु साँस्कृतिक राजधानी जूगुलिं थानाया मौलिक कला संस्कृति, आध्यात्मिक,

भौतिक व लोक प्रचलन ब्याक्क थुइक काने सय्के मः धायो दल ।

खवप नपाया उपप्रमुख रजनी जोशीजुं लाँजुवपुं सद्भावना राजदूत जूगुलिं न्ह्याबलें अध्ययने ब्यस्त जुयो इन्टरनेटे च्वयो तःगु मचःमगाजु अले मखुगु खँयाता लाँजुवतय्सं तथ्यया आधारे पर्यटक पिन्ता सत्यतथ्य खाँ काड प्रभावित याय् मःगुलि बः बियोदिल ।

कार्यक्रमया सभानायो खवप नपा वातावरण तथा पर्यटन समितिया कजि वडाध्यक्ष (९), रविन्द्र ज्याख्वजुं पुनर्ताजगी लाँजुव तय्या लुमानेतांगु खाँ लुमाडः वैगु जूगुलिं थुकिया महत्व दःगु अले नगरपालिकां पर्यटन विकासे याडः वयो च्वंगु ज्यात सिइक च्वनेमःगु खाँ कड दल । पर्यटक पिनिगु मतिकथं डय्डापा इयो दरबार मंगलबार व शुक्रबार अले पर्यटन शौचालय सूचना केन्द्र चाय्कतयागु नपां मःगु मेमेगु ब्यवस्थाया नितिं विभिन्न पूर्वाधार दय्क च्वडागु खाँ काड दल ।

उगु ज्या इवसं भक्तपुर पर्यटन विकास समितिया अध्यक्ष रामसुन्दर भेले, पर्यटक सेवा केन्द्रया प्रमुख गौतमप्रसाद लासिव नपां भक्तपुर पर्यटन विकास समितिया महासचिव दिपेशराज शर्माजुं. न्वचु वियो द्यूगु खः ।

आधारभूत तह (च्यागू तर्गिं) २०७५ या परीक्षा न्ह्याकल

२०७५ चैत्र १३ गते, बुधवार ।

खवप नपा पाखें न्ह्याकगु आधारभूत तह (च्यागू तर्गिं) या परीक्षा विहिबार निसें न्ह्याकल । चैत्र ७ गते विहिबार निसें

न्ह्याकगु उगू परीक्षाखय् नगरपालिका दुनेया ६७ गू ब्वनेकुथिया नेद्वव प्यस व खुडुगुम्हा ब्वनामिपिसं फारम भरेयागुलि २३ म्हा ब्वनामिपिसं जॉन्च मब्यूगु जानकारी नगरशिक्षा शाखाया प्रमुख कृष्णप्रसाद कर्माचार्यजुं धायोदिल । उगु जॉन्चया परीक्षाकेन्द्र पद्म मा.वि., एभरेष्ट इड्गलिश स्कूल, बासु मा.वि., जेन्युइन सेकेण्डरी स्कूल, वागीश्वरी मा.वि., वाइजल्याण्ड सेकेण्डरी स्कूल व आदर्श आजाद मा. वि. याड न्ह्यगु (७) परीक्षा केन्द्र न्ह्याक च्वंगु खः । उगु परीक्षाया स्थलगत निरीक्षण खवप नपा नगरप्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं याड द्युगु खः । न्हापांगु दिनसं एभरेष्ट, बासु व वागीश्वरी स्थलगत निरीक्षण या इवलय् वयकं शान्तिपूर्ण ढड्गं परीक्षा न्ह्याकच्वंगु खाँ कड दिल । वांगु दाय्निसें न्ह्याकगु उगु परीक्षाया उत्तरपुस्तिका कोडिड प्रणालीं यायगु खाँ नगरशिक्षा समिति जानकारी ब्यूगु खः ।

स्थानीय पाठ्यक्रमया बारे अन्तरक्रिया

खवप नगरपालिकां विद्यालयस्तरे लागु याड ब्वक वयो च्वंगु स्थानीय पाठ्यक्रमया अन्तरक्रिया प्रधानाध्यापक, ब्वकिपुं शिक्षक-शिक्षिकापुं नपां खवप इन्जिनियरिङ्ग कलेजया हःले जुल । उगु ज्याइवसं खवप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं खवपयाय्गु थःगुहे मौलिक सीप, प्रविधि, इतिहासयाता म्वाकः तय्गु नपां न्ह्यगु पुस्ताता थजगु विषय थुइक तय्गु मतिं शैक्षिक वर्ष २०७५ निसें खवप नगरपालिका दुनेया ब्वनेकुथि स्थानीय पाठ्यक्रम लागु यागु खः धायोदिल । उगु ज्याइवसं निजी व सामुदायिक विद्यालयया दशवी शैक्षिक गुणस्तर मपाकेता नेगू किसिमया विद्यालयया दशवी कासाया धिंधिंबला याड वयागु नपां शिक्षक तालिम बियो वयागु खाँ कड दिल । दाचठीया अनुभवं क्यंगु काथं शिक्षकपिसं मेहनत याय् मगागु खाँ कड

दिल ।

अथेहे उगु ज्याइवसं शिक्षाविद् प्रा.डा. विद्यानाथ कोइरालाजुं साफूजक स्वयो ब्वकिगु पह पुलां जुयधुंकगुलिं प्रतिस्पर्धी विद्यार्थीत ब्वलांकेता ब्वकिपुं प्रविधि मैत्री जयुमःगु खाँ कड दिल । वयकं ब्वनेकुथि दुने स्थानीय संग्रहालय दय्केमःगु सुभावा नपां विद्यार्थीपिन्ता करं मखु रहं ब्वके मःगु खाँ नं. ब्याक दिल ।

वयकं खवप नगरपालिका छगू जक देशे दकले न्हःपां स्थानीय पाठ्यक्रम ब्वके ब्यूगु नपा खः जक लसतानं प्वक दिल । भाषा, लिपि व संस्कृति भीगु म्हासिडका अले भीगु हे सम्पत्ति जूगुलिं थुकिता म्वाक तय्गु भीगु हे दायित्व खः । उकिं भीसं मब्वंसा सुनं ब्वनि, अपलं भाषा सय्के फ पिनिगु

स्मरण शक्ति अप्वइ जक वयकं धायो दिल । वयकं आना न्यंगू न्ह्यसःया लिसः नं. बियो द्युगु खः ।

उगु ज्याइवसं स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण दलया नायो योगेन्द्रमान विजुक्छें, दुजः प्रा.सिद्धिरत्न शाक्य, वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याख्व (९) नं. थःगु नुगः खाँ तयो द्युगु खः ।

तालिम विडपुं प्रशिक्षक पिनिगु मुंज्या

२०७५ चैत्र १० गते, आइतबार ।

ख्वप नगरपालिकाया ग्वसालय् ब्वंकिपुं शिक्षकपिन्ता तालिम वियगु छगू ज्याइवः तयगु मतिं तालिम विडपुं प्रशिक्षक पिनिगु छगू मुंज्या जुल । उगू मुंज्यासं ख्वप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं सामुदायिक विद्यालय अभिभावकं ल्यइगु

नहपांगु विद्यालय यायगु मतिं ख्वप नपा दुने या ९२ गू ब्वनेकुथिया शिक्षक-शिक्षिकापिन्ता थी थी विषयया तालिम बियो सामुदायिक व संस्थागत विद्यालयया दशवी शैक्षिक गुणस्तरखे मपाक उत्थें यायगु मतिं तालिम न्ह्याकेगु खाँ कडु दिल । विद्यार्थी पिनिगु शैक्षिक क्षमता अभिवृद्धि यायां ख्वपयाता देशया उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तव्य काथं हज्याकेगु मतिं प्रा.वि., मा.वि.या शिक्षक पिन्ता नपां मन्टेश्वरी सिकाइ प्रविधिया तालिम नं न्ह्याकेगु खाँ कडु दिल । कमजोरपुं विद्यार्थी पिन्ता ध्यान वियमःगु खाँ नपां ख्वप इन्जिनियरिङ्ग शिक्षाखय् उत्कृष्ट गन्तव्य काथं हज्याड च्वंगु खाँ नं. ब्याकदिल ।

उगु ज्याइवसं वडाध्यक्ष उकेश कवां (७) जुं ख्वपया शैक्षिक स्थिति बांलाकेता शिक्षक पिनिगु मेहनत व योगदानया तह्रांगु लाहा दै धायोदिल । वयकं चैत्र १३ गते निसें विडगु उगु तालिमे अंग्रेजी, नेपाली, गणित, विज्ञान, सामाजिक विषयया शिक्षकपिन्ता विडगु खः धायोदिल ।

चण्डेश्वरी आधारभूत विद्यालयया ५९ कःगु वार्षिकोत्सव क्वचाल

२०७५ चैत्र १२ गते, मंगलबार ।

चण्डेश्वरी आधारभूत विद्यालयया वार्षिकोत्सवनापां न्हूगु भवनया उलेज्या ज्याभ्वसं मू पाहाँ ख्वप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं अः यायपुं विद्यार्थीतयके व्यवहारिक व नैतिक ज्ञान कम जूगुलिं उकिं ध्यान तयमःगु नपां न्हूगु पुस्ताया विद्यार्थी पिन्ता ख्वपया इतिहास, संस्कृति, भूगोल व सम्पदाया विषयले सयके सिडुके बियमःगु उकिया लागिं स्थानीय पाठ्यक्रम दयकागु खाँ कडु दिल । योग्य व क्षमतावानपुं विद्यार्थीत नपां देशभक्ति व समाजप्रति उत्तरदायी विद्यार्थीत ब्वलांकेया नितिं नं शिक्षक शिक्षिका तयसं सेवा भावं ब्वंके मःगु खाँ कडु दिल ।

उगु ज्या भ्वसं वडाध्यक्ष (७) उकेश कवांजुं स्कूल, अभिभावक व विद्यार्थी मिलेजूसजक हज्याके फँगु खाँ कडु दिल । विद्यालय व्यवस्थापन समितिया नकिं कमलमैयाँ सुवालया नकिंलय जूगु उगु ज्या भ्वसं जिल्ला आयोजना

कार्यान्वयन इकाइया कार्यालय प्रमुख दिलेश्वर प्रधान, प्रअ रीता लाखेमरु, नेक्राशिसंघ भक्तपुरया नायो जगन्नाथ सुजखु, हिमालयश्वर लाल मूल, नारायणप्रसाद त्वानाबासुं नं थःगु नुगः खाँ प्वंक द्यगु खः । उत्कृष्ट विद्यार्थीपिन्ता मू पाहाँ प्रजापतिजुं सिरपा लःल्हाड द्यगु उगू ज्याभ्व लिपा सांस्कृतिक ब्वज्या नं जूगु खः ।

आधारभूत तहखय् ब्वंकिपुं शिक्षक-शिक्षिकापिन्ता ख्वप नपा पाखें प्रशिक्षण न्ह्याकल

२०७५ चैत १३ गते, बुधवार ।

ख्वप नपाया ग्वसालय् आधारभूत तहले (छगू तगिं निसैं डगु तगिं तक) ब्वंकिपुं शिक्षक शिक्षिका पिन्ता विषयगत पाठ्यक्रमे ज्वः लाक विद्यार्थी केन्द्रित प्रशिक्षण चैत १३ गते बुधवार निसैं न्ह्याकल । उगु ज्या भ्वःया उलेज्या यासैं ख्वप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं सामुदायिक व संस्थागत विद्यालय नपां मिलेजुयो हज्याय् फःसा गुणस्तरीय शिक्षा बिय फैगु खाँ कडु दिल । ख्वप दुने मन्तेश्वरी सिकाइ प्रविधिया तालिम बियो अन्तुमान याड वयो च्वंगु नपां स्थानीय पाठ्यक्रम दय्क ब्वंक वयो च्वंगु अले आधुनिक

प्रविधिनपां स्वाड ब्वंके बिय फत धःसा बांलाइगु मति थुगु विषयगत तालिम न्ह्याकागु खाँ कडु दिल । 'छखा छँ छम्हा स्नातक' (एक घर एक स्नातक) नारां ख्वपया ख्वःपाहे हिल ब्यूगुथें जगु खाँ नपां ख्वपे शैक्षिक गुणस्तर थाकाय्गु, अनुशासित विद्यार्थीत दय्केगु, शुल्कखय् उतिं याय्गु ल्याखं व्यवहारिक ज्ञान विडगु पाठ्यक्रम मःगु धायो दिल । शिक्षक शिक्षिकापुं प्रविधिमैत्री नपां विद्यार्थीपिन्ता लय्ताय्क ब्वंके सःपुं जुय्मः धायो दिल ।

नगर शिक्षा अधिकारी मेघनाथ रिमालजुं विद्यार्थीया रुची काथं क्षमता स्वयो ब्वंकेमःधायो दिल । वडाध्यक्ष (७) या उकेश कवां (तालिम संयोजक) जुं शैक्षिक क्षेत्रता न्हगु ढंगं हज्याके मःगु खाँ कडु दिल । अथेहे वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्वजुं (९) ख्वपयाता शिक्षाया उत्कृष्ट गन्तव्य दय्केता ज्या जुयो च्वंगु खाँ कडु दिल ।

उगु तालिम २०७५ चैत १३ व १४ गते गणित, १५ व १६ अंग्रेजी, १७ गते सामाजिक, १८ गते नेपाली व १९ व २० गते विज्ञान विषयया तालिम जुडगु खाँ कार्यक्रम संयोजक उकेश कवांजुं ब्याक दिल ।

ख्वप नगरपालिका वडा नं. ९ खेलकुद समितिया आयोजनाय शनिबार ख्वपया दत्तात्रय जुगु जिल्लाव्यापी पावर लिफ्टिङ प्रतियोगिताया उद्घाटन नपा प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं यडु दिल ।